



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Josefa Baxy, Mgr. Jana Passera, JUDr. Petra Průchy, JUDr. Milady Tomkové, JUDr. Jaroslava Vlašína a Mgr. Daniely Zemanové v právní věci navrhovatele: **vláda České republiky**, se sídlem Praha 1, nábř. E. Beneše 4, zastoupeného JUDr. Václavem Henychem, vrchním ředitelem Sekce legislativy a všeobecné správy Ministerstva vnitra, se sídlem Praha 4, náměstí Hrdinů 3, proti odpůrci: politická strana **STRANA ROVNOST ŠANCÍ**, se sídlem Praha 8, Dolákova 528, v řízení o návrhu na pozastavení činnosti politické strany,

t a k t o :

- I.** Činnost politické strany STRANA ROVNOST ŠANCÍ **se pozastavuje.**
- II.** Navrhovateli **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Dne 5. 10. 2007 podala u Nejvyššího správního soudu vláda České republiky (dále jen „navrhovatel“) návrh na pozastavení činnosti politické strany STRANA ROVNOST ŠANCÍ (dále jen „odpůrce“) podle ustanovení § 15 odst. 1 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, v platném znění (dále jen „zákon o politických stranách“). Tento návrh odůvodnil navrhovatel tím, že odpůrce v rozporu s ustanovením § 18 zákona o politických stranách nepředložil Poslanecké sněmovně výroční finanční zprávy za rok 2005 a 2006 v úplnosti stanovené zákonem a neučinil tak ani dodatečně, jak vyplývá z dokumentace výročních finančních zpráv politických stran a politických hnutí uložené v Kanceláři Poslanecké sněmovny.

V obsáhlém vyjádření k návrhu ze dne 23. 10. 2007 poukázal odpůrce zejména na dle jeho názoru nerovné podmínky pro uplatnění na politické scéně pro malé politické strany ve srovnání se stranami parlamentními. Zpochybil rovněž prohlášení předsedy vlády, že neparlamentní strany byly uvědoměny a následně několikrát upozorněny, že nemají

v pořádku výroční zprávu. O návrhu na pozastavení činnosti své strany se odpůrce dozvěděl z médií. Teprve poté mohl na tuto informaci reagovat. Sám pak inicioval písemné vyjádření Parlamentu, jež by osvětlilo, v čem spočívají nedostatky předložené výroční zprávy. Toto vyjádření bylo odpůrci zasláno teprve 17. 10. 2007, tedy až po podání návrhu na pozastavení činnosti odpůrce.

Odpůrce dále zpochybnil systém předkládání finančních zpráv jako takový. Nesouhlasí s tím, aby neparlamentní strany byly svými konkurenty v Parlamentu „lustrovány“, a to bez záruky, že tyto diskrétní a citlivé údaje nebudou jimi zneužity v politickém boji. Pokud pak politická strana nedostává žádné prostředky ze státního rozpočtu a pracuje výhradně na základě samofinancování, není podle odpůrce na místě, aby její privátní údaje byly zveřejňovány, na rozdíl od stran, které požívají výhod státních dotací a jejichž kontrola ze strany daňových poplatníků je tudíž nutná.

Ani velké parlamentní strany neměly podle informací odpůrce své zprávy na první termín v pořádku a určily si proto termín náhradní, ve kterém teprve nedostatky odstranily. O tomto oddálení termínu se odpůrce jako mimoparlamentní strana nedozvěděl.

Odpůrce byl dále Poslaneckou sněmovnou nesprávně zařazen do skupiny stran, které zprávu nepředložily vůbec. Odpůrce zprávu předložil, leč opožděně, za což se omlouvá. Chyba, podle níž auditor přehlédl na formuláři kolonku „bez výhrad“, pak působí na odpůrce – s ohledem na částky, které jsou ve výkazu uvedeny – téměř komicky a považuje je za formalismus a „buzeraci“.

Ke zvážení Nejvyššímu správnímu soudu navrhl nakonec odpůrce změnu v právní úpravě. Pokud by měl někdo bdít nad neparlamentními stranami a dozorovat jejich činnost, neměl by to podle názoru odpůrce být konkurenční orgán v podobě jiných politických stran, nýbrž zcela nezávislý apolitický sbor, například Nejvyšší kontrolní úřad.

Z obsahu spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že podle usnesení Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky č. 2447 z 55. schůze konané dne 26. 4. 2006 ke Zprávě o kontrole výročních finančních zpráv politických stran a politických hnutí za rok 2005 a usnesení Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky č. 337 z 15. schůze konané dne 12. 6. 2007 k Doplnění výročních finančních zpráv politických stran a politických hnutí za rok 2006 odpůrce nepředložil výroční finanční zprávy za rok 2005 a 2006 v úplnosti stanovené zákonem, neboť neobsahovaly roční účetní výkazy podle zvláštních předpisů. Z přípisu tajemnice kontrolního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky Ing. M. H. ze dne 9. 1. 2007 Nejvyšší správní soud zjistil, že tyto dokumenty STRANA ROVNOST ŠANCÍ nedoložila ani dodatečně.

Podle § 4 písm. a) zákona o politických stranách nemohou vznikat a vyvíjet činnost strany a hnutí, které porušují ústavu a zákony nebo jejichž cílem je odstranění demokratických základů státu.

Podle § 18 odst. 1 zákona o politických stranách jsou strany a hnutí povinny předložit každoročně do 1. dubna Poslanecké sněmovně k informaci výroční finanční zprávu v členění konkretizovaném pod body a) až e) citovaného ustanovení.

Podle § 14 odst. 1 zákona o politických stranách může být činnost strany a hnutí rozhodnutím soudu pozastavena, jestliže jejich činnost je v rozporu s § 1 až 5, § 6 odst. 5 a § 17 až 19 nebo se stanovami.

Podle § 15 odst. 1 citovaného zákona o rozpuštění strany a hnutí, pozastavení činnosti strany a hnutí a o znovuoobnovení jejich činnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Návrh podá vláda; pokud tak neučiní do 30 dnů od doručení podnětu, může návrh podat prezident republiky. O návrhu na rozpuštění politické strany nebo politického hnutí, pozastavení nebo znovuoobnovení jejich činnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud v řízení podle části třetí, hlavy druhé, dílu pátého zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Podle § 96 s. ř. s. rozhoduje soud o takovém návrhu podle skutkového stavu, který tu je v době rozhodnutí soudu.

Na základě výše uvedených skutečností Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že podaný návrh je důvodný, neboť z údajů obsažených ve spise (konkrétně z výše uvedených usnesení Poslanecké sněmovny), bylo zjištěno, že odpůrce nesplnil zákonem uložené povinnosti, když opakovaně nepředložil příslušnému orgánu, tj. Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky, výroční finanční zprávu za roky 2005 a 2006 v úplnosti stanovené zákonem. Tuto skutečnost ve svém výše citovaném vyjádření k návrhu nijak nezpochybnil a neúplné výroční zprávy nedoplnil ani v době rozhodování Nejvyššího správního soudu. Odpůrce tedy nesplnil zákonnou povinnost stanovenou v § 18 odst. 1 zákona o politických stranách, přičemž nesplnění této povinnosti představuje zvláštní a samostatný důvod, pro který může Nejvyšší správní soud rozhodnout o pozastavení činnosti strany.

Podle názoru zdejšího soudu nepředloží-li politická strana nebo politické hnutí výroční finanční zprávu vůbec, anebo ji nepředloží se zákonem požadovanými náležitostmi, a stane-li se tak opakovaně, pak takové porušení § 18 odst. 1 zákona o politických stranách opodstatňuje pozastavení činnosti politické strany nebo politického hnutí. Nejvyšší správní soud při svém rozhodování vycházel i z nálezu Ústavního soudu ze dne 18. 10. 1995, Pl. ÚS 26/94, podle kterého strany a hnutí trvale porušující zákon (tedy nikoli jednorázově porušily, ale toto porušování má charakter perpetuálního chování - viz znění § 4 zákona) nemohou vyvíjet činnost, neboť tímto opakovaným porušováním zákonů se chovají způsobem ohrožujícím demokratické základy státu.

Shora uvedené závěry Nejvyššího správního soudu jsou v souladu s jeho dosavadní judikaturou, obsaženou např. v rozhodnutí ze dne 6. 4. 2005, č. j. Pst 2/2003 - 69, publikovaném pod č. 586/2005 Sb., podle něhož: „...*Povinnost politických stran každoročně předkládat Poslanecké sněmovně výroční finanční zprávu, včetně zprávy auditora o ověření roční účetní závěrky (§ 18 odst. 1 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a politických hnutích), není výrazem svévole zákonodárce, nýbrž představuje záruku jejich otevřenosti a transparentnosti.*“

Nejvyšší správní soud proto rozhodl na podkladě návrhu oprávněného subjektu o pozastavení činnosti odpůrce, a to z důvodu uvedeného v ustanovení § 18 odst. 1 zákona o politických stranách. Ve věci rozhodl soud bez jednání za podmínky souhlasu účastníků (§ 51 odst. 1 s. ř. s.).

Pro úplnost lze dodat, že podle ustanovení § 14 odst. 2 zákona o politických stranách mohou strany a hnutí při pozastavení činnosti činit pouze úkony zaměřené na odstranění

stavu, který byl důvodem k rozhodnutí soudu o pozastavení jejich činnosti, a to nejdéle po dobu jednoho roku. Trvají-li i nadále skutečnosti, pro které byla činnost strany pozastavena, podají orgány uvedené v § 15 tohoto zákona žalobu ve správním soudnictví na rozpuštění strany. Podle § 14 odst. 3 uvedeného zákona dojde-li ve stanovené lhůtě k odstranění stavu, který byl důvodem pro pozastavení činnosti strany a hnutí, považuje se činnost strany a hnutí za řádně obnovenou dnem, kterým byla stanovená povinnost uznána za splněnou příslušným orgánem. K návrhu na legislativní změnu ve věci dohledu nad politickými stranami pak Nejvyšší správní soud uvádí, že kontrolu nad hospodařením politických stran v minulosti Nejvyšší kontrolní úřad vykonával, tato úprava však byla na základě již výše cit. nálezu Ústavního soudu ze dne 18. 10. 1995 PL. ÚS 26/94 shledána protiústavní a následně byla zák. č. 296/1995 Sb. zavedena úprava současná.

Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož neúspěšný odpůrce nemá právo na náhradu nákladů řízení ze zákona a úspěšný navrhovatel náhradu nákladů nepožadoval a zjevně mu v této souvislosti ani žádné náklady řízení nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku je přípustná obnova řízení za podmínek uvedených v § 111 a násl. s. ř. s. Návrh na obnovu řízení lze podat k Nejvyššímu správnímu soudu ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy ten, kdo obnovu řízení navrhuje, se dozvěděl o důvodu obnovy. Po třech letech od právní moci napadeného rozhodnutí však může být návrh podán jen tehdy, jestliže byl zrušen trestní rozsudek, jímž byl soud při svém rozhodování vázán.

V Brně dne 22. ledna 2008

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu